

КООРДИНАЦИЈА НА СТРУКТУРНИТЕ РЕФОРМИ ЗА ИНТЕГРАЦИЈА ВО БУЏЕТОТ

Ирена Дрмаж, CEF EAG

Funded by the European Union.

Буџеторањето како поддршка на економската политика

- Владите трошат повеќе отколку што заработуваат
- Постојаниот дефицит води кон неодржлив долг
- На монетарната политика и требаат здрави јавни финансии

- Поврзете го среднорочното планирање со економскиот развој.
- Посветеност на тие што одлучуваат, помалку политички маневри.
- Транспарентност и олеснување на фискалното планирање со јасни приоритети и цели (индикатори).
- **Јасна и цврста координација на сите „актори“ е неопходна!**

Координацијата ја одредуваат буџетите и како се тие подготвени

- Среднорочната фискална рамка го дефинира фискалниот план од горе-надолу - **МФ, ВЛАДАТА**
- Пристап оддолу-нагоре: предлози за структурните мерки и реформи од **ЛИНСКИТЕ МИНИСТЕРСТВА**
- Процес на преговори – кога, кој, што?
- Улогата на социјалните партнери и општата јавност
- Одлуки за приоритети **ВЛАДА**
- Усвојување од **ПАРЛАМЕНТОТ**

Кој што прави

Владата:

Стратешки приоритети, резултати

Министерство за
финансии: фискална
рамка

Линиски
министерства:
секторски
политики, реформи

Податоци од: Завод за статистика, Eurostat, истражувања во секторите,
податоци од меѓународните организации

Процесот не е ниту лесен, ниту едноставен

- „Потребите“ секогаш се поголеми од ресурсите
- Буџетите се алатка за поставување на приоритети:
- **Што е побитно?!?** Кој добива и колкав дел од јавните фондови?
- Како линискиот министер ќе се бори за фондовите на владино ниво?

Улогата на министерствата во процесот

Поврзување на финансиите и содржината

- Линиските министерства се одговорни за своите политики и финансирање на програмите, мерките и реформите;
- Врската помеѓу креаторите на политики и одделите за финансии е во повеќето случаи премногу слаба!
- „Преговорите“ за фискалниот коверт во рамките на министерството треба да бидат дел од процесот
- Исто така, одделите за финансии треба да се „грижат“ за содржината и да обезбедат финансирање
- МФ не е виновно ако „парите“ не се обезбедат!

Поврзување на финансиските со секторските стратегии, политики и реформи

- 1. чекор: соберете ги стратешките документи
- 2. чекор: дефинирајте ја релевантноста на стратегиите
- 3. чекор: изберете ги можните мерки и реформа од секторските стратегии (ниво на извори на подготовка, финансирање,...)
- 4. чекор: дефинирајте ги приоритетите
- 5. чекор: подгответе го трошокот
- **6. чекор: вклучете го ковертот на линиските министерства**
- **7. подгответе аргументи за вашиот министер за процесот на приоритеризирање на владата**

Економската политика во нормални времиња

Создавање на отпорна економска и фискална околина

- **Работата на автоматски стабилизатори: дејствувајте за стабилизирање на економските циклуси кои автоматски се активираат без дополнителни активности на владата**
 - **Флексибилни пазари на труд: шеми за невработеност**
 - **Отпорност на финансискиот систем: адекватност на капиталот на банките**
 - **Шеми на одржливо социјално осигурување: приходи од пензии и социјална помош фокусирани на ранливи групи**

- **Управување со економскиот и социјалниот развој со структурни реформи, придобивки од ефикасност, оптимизација, подобрувања.**

- **МТБФ: следење на среднорочна структурна рамнотежа: работете за да се обезбеди долгорочна одржливост на јавните финансии**

Тежок економски шок Ковид-19

Екстремна економска штета

- Целосно затворање на неколку сектори на економијата, пад на продажбата (малопродажба, градежништво, транспорт, туризам, ресторани)
- Прекинување на синџирите на снабдување (автомобилска индустрија, апарати за домаќинство)
- Менување на моделите на потрошувачка (основни потреби, on-line ...)
- Ненадејно губење на работа
- Пристапот до здравствена заштита ограничен само за потребите на Ковид-19
- Ефекти врз животната средина и загадувањето
- Плановите и спроведувањето на реформите „нарушени“**
- Силен пад на фискалните приходи**
- Зголемување на јавните трошоци:**
 - **за да се олесни директното влијание на кризата**
 - **да се даде поттик за раст**
- Менување на расположивите ресурси за надминување на кризата и поддршка на закрепнувањето**

Одговор на Ковид-19 кризата

- Итно пренасочување на средствата за ограничување на ширењето на вирусот и заштитната опрема
- Мерки за зачувување на работните места и економската активност
- Мерки за заштита на ранливите групи на население
- Драматичниот пад на приходите и растот на расходите бара нови приоритети!
- Дали има на располагање дополнителни средства? Како можеме да ги комбинираме постојните извори?

Брзото реагирање на сите играчи при креирањето и донесувањето одлуки е од суштинско значење

Координација во услови на епидемија

Брзо нарушување на нормалните услови за работа
Држење на вработените дома што е можно повеќе:

- Телеворкинг: договор, слика на работниот простор, известување
- Користење телефонски и мобилни броеви (исто така приватни)
- Користење телеконференции, онлајн алатки (Zoom, Webex, Skype...)
- Дозволување на употреба на приватни имејли и компјутери (исто така, одредено враќање на средствата за употреба на истите)
- Флексибилни шеми за работно време за оние кои биле во канцеларија
- Кореспонденција без хартија (потпишување, одобрување....)

Адаптација кон работниот процес

Прилагодување на процедурите и претпоставките

- Почеста проверка на макроекономските и фискалните претпоставки
- Ревалоризација на приоритетите
- Почеста проверка на тековната реализација на приходите и расходите
- Измени и дополнувања на постојните буџети и зголемување на јавниот долг
- Скратете ги процедурите и процесот на донесување одлуки!

Прилагодување на постојните мерки и реформи

- Редизајн на мерки за поддршка на економијата и постигнување структурни промени (поддршка за бизниси, пазар на труд ...)

Одложување или укинување на планираните мерки

- Образование, дерегулација, либерализација на пазарот ...

Целите на МТБФ се прилагодени и одложени

Отстапувањето формира фискални правила поради екстремните

Прилагодување на селекцијата (приоретизирање) на реформи: Основните принципи остануваат, фокусот е на закрепнувањето и отпорноста

ПРАШАЊА ЗА СКРИНИНГ(Исечоци):

Обрнување на внимание на проблемите поврзани со
здравството ?

Обрнување на внимание на закрепнувањето и отпорноста на
економијата ?

Обрнување на внимание на зелени/дигитални/одржливи?

Обрнување на внимание на обврзувачките пречки за раст?

Доволен капацитет и фондови за имплементација?

Јасно дефинирани активности за имплементација?

ПРАШАЊА ЗА ИЗБОР:

Импакт врз конкурентивноста / растот

Импакт врз вработеноста

Комплексност на имплементацијата

Ризици на имплементацијата

Based on OECD's Prioritization Manual

Пристапот за да се најде фискален простор за повторно крераните СР и новите политички иницијативи(на ниво на ЛМ и Влада)

- Колку е учеството на фиксните трошоци во буџетот?
- Можеме ли да ги менуваме законите?
- Краткорочен трошок - долгорочно влијание
- Низок трошок - краткорочно влијание?
- Намалување или зголемување на приходите
- Што е структурно и што е директно поврзано со Ковид-19?
- Која е „еднократната“ мерка?
- Кога формално е одобрен од парламентот?
- Кој го потврдува трошокот?
- Која е зделката - во рамките на „ограничувањето“ на ЛМ или дополнителните средства?
- Улога на МФ, ЛМ, министерот за финансии, премиерот, парламентот, јавноста
- Како да се подобри отпорноста на економијата на подолг рок?

Чекори за наоѓање на фискален простор за СР и нови иницијативи за политики со МФ

- Спонтано („Без промена на политиката“) наспроти целните сценарија
- Линиските министерства доставуваат до Министерството за финансии трошоци за иницијативи за нови политики засебно од трошоците за тековните политики пред да се постави фискалната рамка и кога се предлагаат буџетите за следната година
- ЛМ користат различни претпоставки и методологии за да ги пресметаат трошоците за тековните и новите иницијативи за политика (заедничката методологија е „премногу тешко да се процени“)
- МФ се обидува да ја тестира точноста и разумноста на информациите за трошоците презентирани од ЛМ. Најдобар начин да се дојде до сигурни пресметки е соработката помеѓу МФ и ЛМ.

Дискусии за буџетот

- Консултации помеѓу МФ и министерствата: одлуки за управување со координација и консултации
- Одлуки за буџетот донесени за конкурентни потреби!
- Управување во рамките на министерството: различни дирекции се натпреваруваат за средства
- Спецификација на целите: релевантност на целите во рокови?
- Евалуација на резултатите - последици?
- **Поддршка на владата и премиерот и брзо донесување одлуки!**

ПЕР-Владин документ со стратешки приоритети

Добар план и координација на ПЕР мерките

- Држете се до договорената/пропишаната структура
- Нека уредувачите ја работат својата работа !
- Назначете само една цел за една мерка
- Објаснете ја поврзаноста со пречките во врска со конкурентноста и вработувањето
- Јасно објаснете за што е мерката, не го пренатрупувајте текстот
- Специфирајте ги конкретните активности и нивните очекувани резултати
- Вклучете клучни индикатори за перформанси

